

ประวัติชีวิต และภาวะผู้นำเชิงคุณลักษณะของหมอเมืองพล

LIFE PROFILE AND LEADERSHIP TRAITS OF MUANG PHON MEDICAL DOCTOR

รุ่งอรุณ วัฒนยากร¹ และอนุชา กอนพวง²

Roongaroon Wattayakorn¹ and Anucha Kornpuang²

^{1,2}คณะศึกษาศาสตร์ สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร

^{1,2}Education Program in Educational Administration, Naresuan University

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประวัติชีวิตและภาวะผู้นำเชิงคุณลักษณะของหมอเมืองพลในช่วงชีวิตตั้งแต่วัยเด็ก วัยเรียน วัยสร้างครอบครัว และวัยทำงาน โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์ สังเกต การศึกษาจากเอกสารสิ่งพิมพ์ งานวิจัย และข้อมูลจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเฉพาะกรณีแบบกึ่งอัตชีวประวัติด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก และสัมภาษณ์เพื่อนร่วมงานและญาติใกล้ชิดของหมอเมืองพล การสังเกต การศึกษาค้นคว้าจากเอกสารสิ่งพิมพ์ และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับหมอเมืองพล ตรวจสอบข้อมูลด้วยวิธีการตรวจสอบแบบสามเส้า วิเคราะห์ข้อมูลโดยการจำแนกประเภทข้อมูล สร้างข้อสรุปเชิงอุปนัย และตรวจสอบความถูกต้องของข้อค้นพบกับหมอเมืองพล

ผลการวิจัยด้านประวัติชีวิตของหมอเมืองพลพบว่า จากวัยเด็กที่มาจากครอบครัวยากจนมีสถานภาพทางเศรษฐกิจต่ำ แต่เป็นครอบครัวที่อบอุ่นและได้รับการเลี้ยงดูจากครอบครัวอย่างดี วัยเรียนเป็นเด็กที่มุ่งมั่น อดทนต่อการขาดโอกาสในการเข้ารับการศึกษา แต่กระตือรือร้นใฝ่รู้จนสำเร็จแพทย์ สู่วัยสร้างครอบครัวที่มั่นคง และวัยทำงานที่อุทิศชีวิตแก่การบริการช่วยเหลือผู้ยากไร้ในสังคม สิ่งเหล่านี้ล้วนมีผลต่อการหล่อหลอมและพัฒนาภาวะผู้นำเชิงคุณลักษณะของหมอเมืองพลจนกลายเป็นบุคคลต้นแบบที่ถือเป็นแบบอย่างที่ดีของความเป็นผู้นำที่ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติยศจากทั้งในระดับประเทศและนานาชาติ ภาวะผู้นำเชิงคุณลักษณะของหมอเมืองพลที่โดดเด่นจากการวิจัยครั้งนี้มี 7 ประการคือ 1) เจตคติเชิงบวก 2) นำตนเองด้วยความซื่อสัตย์ รับผิดชอบ และมีน้ำใจ 3) ขยัน อดทน และกระตือรือร้น 4) ยอมรับผู้อื่นและเข้าถึงได้ 5) เมตตา 6) มีมนุษยสัมพันธ์และทักษะการสื่อสารที่ดี และ 7) ความรักที่แท้จริง

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ ภาวะผู้นำเชิงคุณลักษณะ หมอเมืองพล

Abstract

This research study aimed at studying the life profile and leadership traits of the so-called Muang Phon medical doctor. His life profile included the biography since the family background of his childhood parenting, schooling period, marriage and family life and working experiences. This research was a qualitative research with the methodology of interview, observation and literature reviews from books, printing documents, research reports and various electronic media sources. This research was conducted as a case study of auto-biographs by in-depth interviews with Muang Phon medical doctor, his close friends and relatives, as well as reviewing previous research studies concerning the life history of Muang Phon medical doctor. Triangulation for ascertaining the reliability and validity; analyzed by categorizing information, analytic induction, and verifying validity of the findings with Muang Phon medical doctor

The finding of Muang Phon medical doctor's life profile indicated that since his childhood he was brought up from a very poor and low economic status family but a good parenting care. He was taking great effort by himself for his advanced schooling. He was determined in marriage and family security and his all-time working experiences devoting to the poor and the disadvantaged in the community. His worthy life profile as mentioned affected development of his leadership personalities. He has been recognized and honored as a role model and one of the best leaders of Thailand and international countries. As for Muang Phon medical doctor's leadership traits, there were 7 significant traits as follows: 1) positive attitude, 2) self-directed to honest, responsibility and generosity, 3) enthusiasm, 4) acceptability and approachable, 5) kindness, 6) human relationship & effective communication, and 7) true love.

Keywords: Leadership, Leadership traits, Muang Phon medical doctor

บทนำ

ชาติหรือรัฐหากไร้ซึ่งพระราชา รัฐบุรุษ หรือผู้นำประเทศชาตินั้นๆ ย่อมระส่ำระสาย ไม่เป็นปึกแผ่นมั่นคง กองทัพหากปราศจากแม่ทัพ ขวัญและกำลังใจย่อมเสื่อมสลาย องค์การซึ่งเกิดจากการที่คนมารวมกลุ่มกันเพื่อทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง ย่อมต้องมีผู้นำเพื่อผลักดัน องค์การให้เจริญก้าวหน้าไปสู่จุดหมาย ผู้นำเปรียบได้กับ รัฐบุรุษหรือแม่ทัพขององค์การ ความสำเร็จขององค์การ จึงขึ้นอยู่กับผู้นำเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตามไม่ใช่ผู้บริหารทุกคนจะเป็นผู้นำได้ เพราะการเป็นผู้นำที่แท้จริงต้องเกิดขึ้นจากการสร้างแรงจูงใจให้ผู้อื่นเกิดความต้องการ

ที่จะทำตามโดยคุณวิสัย ไม่ใช่ทำตามอำนาจหน้าที่ของ ผู้บังคับบัญชา ผู้นำจึงจำเป็นต้องมีคุณลักษณะต่างๆ ที่แตกต่างจากผู้บริหารทั่วไป ความสามารถในการเป็น ผู้นำมุ่งเน้นการพัฒนาที่สำคัญ 2 ประการ คือ การพัฒนาตนเอง และการพัฒนาบุคคลอื่น (ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี, 2554: 10) และการจะพัฒนาสู่จุดนั้นต้องอาศัยการฝึกฝน จากประสบการณ์จริงอย่างสม่ำเสมอตลอดเวลา รวมทั้ง ฝึกสังเกตและเรียนรู้จากการก้าวไปสู่ความสำเร็จของ ผู้มีชื่อเสียงทั้งในและต่างประเทศ

เมื่อพิจารณาชีวิตและผลงานของผู้นำที่ได้รับการ ยอมรับในระดับโลกตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน เช่น มหาตมะ

คานธี ผู้นำชาวอินเดียต่อสู้อิสรภาพโดยการยกเลิกระบบชนชั้นวรรณะในประเทศอินเดีย เขาสอนให้ชาวอินเดียนรู้จักต่อต้านผู้กดขี่ และต่อสู้กับตัวเองด้วยวิธีต่อต้านแบบอหิงสาซึ่งจำเป็นต้องแสดงความกล้าหาญออกมาให้เห็น จึงจะถึงความรู้สึกผิดชอบชั่วดีในตัวมนุษย์ออกมาได้ (Guha, 2015: 1-14) หรือมาร์ติน ลูเธอร์ คิง นักบุญชาวอเมริกาผู้เดินตามรอยมหาตมะ คานธี มีลักษณะเด่นในการเป็นผู้นำที่มีกลยุทธ์ในการกล่าวสุนทรพจน์อย่างดียิ่งเยี่ยมเพื่อไม่ให้เกิดการเสียเลือดเนื้อ และประสบความสำเร็จในการสร้างความยุติธรรมทางด้านเชื้อชาติ จนได้รับรางวัลโนเบล สาขาสันติภาพปี 1964 (Carson, 2001: 14-15) เช่นเดียวกับเนลสัน แมนเดลา ที่อุทิศตนเพื่อความสุขของชาวแอฟริกา แม้ว่าจะถูกรัฐบาลผิวขาวของแอฟริกาใต้จับขังคุกมาถึง 27 ปีเต็ม แต่ก็สามารถต่อสู้จนล้มล้างระบบเหยียดผิวได้สำเร็จ ทำให้เขาได้รับรางวัลโนเบล สาขาสันติภาพ ในปี 1993 เขามีรอยยิ้มเป็นสัญลักษณ์ของความถูกต้องและความเสียสละ และเป็นผู้สร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้คนทั่วโลกอีกด้วย (Stengel, 2008: 8) และรามอน แมกไซไซ ซึ่งมีวิถีชีวิตจากเด็กยากจนในครอบครัวที่ขัดสนกลายเป็นวีรบุรุษนักสู้และนักการเมืองของประเทศฟิลิปปินส์ ผู้ให้นิยามที่ชัดเจนของคำว่าความเป็นธรรมคือ การลดช่องว่างในสังคม ผู้ด้อยโอกาสควรได้รับการดูแลจากรัฐมากกว่าคนทั่วไป ชีวิตการเมืองของเขาได้สะท้อนให้เห็นความหมายของความเสียสละและการทำงานเพื่อประเทศชาติ ไม่ใช่เกมของการแย่งชิงอำนาจและผลประโยชน์ จึงเป็นการทำงานเพื่อประชาชนเพื่อนร่วมชาติ แบบมุ่งมั่นลดช่องว่างในสังคม (Ryan, 2007: 9-12) ผู้นำดังที่กล่าวมานี้ต่างมีคุณลักษณะที่เหมือนและแตกต่างกันตามบุคลิกภาพ การศึกษา ประสบการณ์ และพื้นฐานทางครอบครัวของแต่ละบุคคล แต่สิ่งหนึ่งที่ทุกคนมีเหมือนกันคือความสามารถของการเป็นผู้นำซึ่งรวบรวมเอาคุณลักษณะต่างๆ ที่ตนมีมาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่องค์กรหรือเมืองพล (2555: 1) ได้แสดงทัศนะไว้ว่า ผู้นำที่ดี

เมื่อมีอะไรเกิดขึ้นในเชิงผิดหวังต้องไม่โทษคนอื่น ต้องไม่แก้ตัวและพร้อมรับผิดชอบ แต่หากมีอะไรเกิดขึ้นแล้วเป็นผลดีมีคนที่ชื่นชมยกย่องยอมรับ ต้องพร้อมมอบให้เป็นความดีและความเสียสละของเพื่อนร่วมทีมหรือผู้น้อยที่เกี่ยวข้อง

ด้วยหลักการและเหตุผลดังที่พรรณานี้ ภาวะผู้นำเชิงคุณลักษณะของผู้นำแต่ละคนย่อมส่งผลต่อความสำเร็จขององค์กรหรือสังคมนั้นๆ จากประวัติชีวิตและผลงานของหมอเมืองพล ซึ่งเป็นผู้นำภายใต้บริบทของสังคมไทยที่ได้รับการยอมรับทั้งในประเทศและนานาชาติ ท่านหนึ่งว่า เป็นผู้ที่ภาวะผู้นำจนได้รับรางวัล รามอนแมกไซไซ สาขาผู้นำชุมชน ในปี พ.ศ. 2516 และรางวัลอื่นๆ อีกมากมายนั้น มีเส้นทางชีวิตที่น่าติดตามและเรียนรู้เป็นอย่างยิ่ง จากเด็กขายน้ำตามสถานีรถไฟเกือบจะไม่ได้เรียนหนังสือ แต่มุ่งมั่นจนเรียนจบแพทย์ กลับสู่บ้านเกิดที่แสนกันดารด้วยใจมุ่งมั่นในอุดมการณ์กลายเป็นหัวหน้าพรรคการเมืองที่ทรงพลัง ขึ้นเป็นรัฐมนตรีของประเทศไทย รับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสูงสุดจากจักรพรรดิญี่ปุ่น เพียบพร้อมด้วยความรู้ความสามารถทางวิชาการ บริหารหน่วยงานระดับโลก จึงเป็นเรื่องที่น่าศึกษาค้นคว้า โดยเฉพาะคุณลักษณะผู้นำที่ศึกษาในรูปแบบของลักษณะทางบุคลิกภาพ สังคม สติปัญญา ความดี ซึ่งตรงกับภาวะผู้นำเชิงคุณลักษณะ ประกอบกับการศึกษาภาวะผู้นำของผู้นำในบริบทไทยด้วยวิธีวิจัยเชิงคุณภาพยังมีน้อย จึงควรทำการศึกษาวิจัยในลักษณะนี้เป็นอย่างยิ่ง เพื่อนำองค์ความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์และสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาภาวะผู้นำที่สอดคล้องกับบริบทของสังคมไทยต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาประวัติชีวิตและผลงานของหมอเมืองพล ในช่วงวัยเด็ก วัยเรียน วัยสร้างครอบครัว และวัยทำงาน
2. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงคุณลักษณะของหมอเมืองพล

ทบทวนวรรณกรรม

ภาวะผู้นำเชิงคุณลักษณะ (Trait Theories) เป็นระยะแรกของการศึกษาภาวะผู้นำเริ่มในปี ค.ศ. 1930-1940 แนวคิดมาจากทฤษฎีหาบุรุษของกรีกและโรมันโบราณ

1. ทฤษฎีวีรบุรุษผู้ยิ่งใหญ่ (Great men theory)

โดย Thomas Carlyle (1841 cited in Maurik, 2001: 6) มีความคิดความเชื่อว่า ภาวะผู้นำเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ หรือโดยกำเนิด (Born leader) ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้แต่สามารถพัฒนาขึ้นได้ เช่น ฉลาด มีปัญญา บารมี เป็นต้น

2. ทฤษฎีคุณลักษณะ (Trait Theory) โดย

Stogdills & others (1974 cited in Maurik, 2001: 7-9) เป็นทฤษฎีภาวะผู้นำเชิงคุณลักษณะที่คนอ้างถึงกันมาก เช่น ความเฉลียวฉลาด มั่นใจในตนเอง มุ่งมั่น ซื่อสัตย์ เชื่อถือได้ อดทน ความสามารถในการใช้อิทธิพล เป็นต้น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพการศึกษา รายการณแบบกึ่งอัตชีวประวัติ (Auto-biographs) ด้วยการสัมภาษณ์ สังเกต การศึกษาจากเอกสารสิ่งพิมพ์ งานวิจัย และข้อมูลจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ โดยดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. การเลือกกรณีศึกษา ผู้วิจัยใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive) ได้แก่ หมอเมืองพล โดยผู้วิจัยดำเนินการติดต่อหมอเมืองพลด้วยตนเอง เนื่องจากเคยพบกับหมอเมืองพลมาก่อนหน้าด้วยการศึกษาบันทึกบทเรียนเพื่อการเรียนรู้ผู้นำในดวงใจ: กรณีศึกษาหมอเมืองพล ซึ่งเป็นกิจกรรมหนึ่งในรายวิชา 354602 ภาวะผู้นำและการบริหารการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 หลักสูตรการศึกษาชุมชนจิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ใช้เวลาในการศึกษา 3 เดือน ได้ผลงานเป็นเอกสารการบันทึกบทเรียน 1 เล่ม เมื่อผู้วิจัยตัดสินใจที่จะศึกษาเรื่องภาวะผู้นำจึงได้รับความกรุณาตอบรับ

และยินดีให้ผู้วิจัยศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลได้ โดยหมอเมืองพลเป็นผู้ให้สัมภาษณ์และบอกเล่าเรื่องราวประวัติชีวิตในช่วงวัยเด็ก วัยเรียน วัยสร้างครอบครัว และวัยทำงาน รวมทั้งให้ความคิดเห็น และร่วมตรวจสอบข้อค้นพบที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการอื่น

2. รวบรวมข้อมูลตามขอบเขต ดังนี้

2.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา มีกรอบของการเก็บรวบรวมข้อมูลประวัติชีวิตในช่วงวัยเด็ก วัยเรียน วัยสร้างครอบครัว และวัยทำงาน แล้ววิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงคุณลักษณะของหมอเมืองพลจากประวัติชีวิตแต่ละช่วงวัย

2.2 ขอบเขตด้านวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

2.2.1) การศึกษาจากภาคสนาม ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกหมอเมืองพล และผู้ใกล้ชิด 6 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเรื่องครอบครัวและคนใกล้ชิด จำนวน 25 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเรื่องการทำงานด้านการแพทย์และสาธารณสุข จำนวน 6 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเรื่องการทำงานด้านการเมือง จำนวน 22 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเรื่องการทำงานด้านการศึกษา จำนวน 35 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเรื่องการทำงานด้านการบริหารองค์การนานาชาติ จำนวน 9 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในเรื่องอื่นๆ จำนวน 7 คน รวมทั้งสิ้น 105 คน

2.2.2) ศึกษาจากเอกสารบันทึก และวิเคราะห์เอกสาร ได้แก่ หนังสือ วารสาร นิตยสาร สื่อสิ่งพิมพ์ วิดีทัศน์ เอกสารบันทึกเล่าประวัติที่หมอเมืองพลเขียนขึ้นหรือเคยให้สัมภาษณ์ไว้ในเอกสารต่างๆ จำนวน 10 บทความ และบทความที่ผู้อื่นเขียนถึงหมอเมืองพลในวาระต่างๆ จากเอกสารหลัก 15 เล่ม จำนวน 80 บทความ โดยคัดเลือกเนื้อหาเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องที่กล่าวถึงหมอเมืองพลและบุคคลในครอบครัวของหมอเมืองพลเท่านั้น

2.2.3) การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมและแบบมีส่วนร่วม จากการร่วมเป็นคณะอนุกรรมการพิจารณากรอบการจัดทำรัฐธรรมนูญ คณะที่ 6 ภาค 2 ผู้นำการเมืองที่ดีและสถาบันการเมือง หมวด 7 การกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่นที่หมอเมืองพล

เป็นประธาน

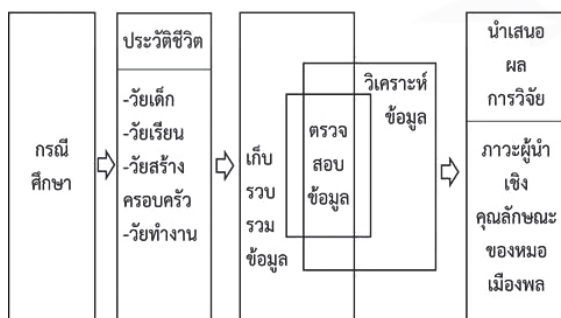
2.3 ขอบเขตด้านสถานที่เก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลของหมอเมืองพลที่บ้านเกิดและบ้านพัก ในจังหวัดขอนแก่น เพชรบูรณ์ และกรุงเทพมหานคร สถานที่ทำงานและติดตามหมอเมืองพลไปรับฟังการบรรยายตามสถานที่ต่างๆ รวมทั้งการใช้เทคโนโลยี เช่น โทรศัพท์ หรือจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลให้มีความสมบูรณ์มากที่สุด

2.4 ขอบเขตด้านระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลรวมทั้งสิ้น 15 เดือน โดยเริ่มเก็บข้อมูลตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. 2558 สิ้นสุดเดือนมีนาคม พ.ศ. 2559

3. ตรวจสอบข้อมูล ด้วยเทคนิควิธีตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) เพื่อหาความตรงและความเที่ยงของข้อมูลโดยตรวจสอบด้านข้อมูล ด้านวิธีการ และด้านผู้วิจัย

4. วิเคราะห์ข้อมูล ประวัติชีวิตของหมอเมืองพล ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา วิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงคุณลักษณะของหมอเมืองพลด้วยแนวคิดภาวะผู้นำเชิงคุณลักษณะเพื่อนำมาสู่การสร้างข้อสรุปโดยการจำแนกชนิดข้อมูลนำมาสังเคราะห์ด้วยการเปิดรหัสและจัดหมวดหมู่ตามคุณสมบัติของข้อมูลแต่ละกลุ่ม แล้วตีความหมายของชุดข้อมูลสร้างเป็นข้อสรุปแบบอุปนัย

5. ตรวจสอบความถูกต้องของข้อค้นพบร่วมกับหมอเมืองพล แล้วนำเสนอผลการวิจัย

ภาพที่ 1 วิธีดำเนินการวิจัย

ผลการวิจัย

1. หมอเมืองพลเป็นตัวอย่างของบุคลลธรรมดาคคนหนึ่งที่มีได้เกิดมามีพร้อมทั้งชาติตระกูล และทรัพย์สิน แต่พัฒนาตนเองขึ้นมาจนกลายเป็นผู้นำที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางทั้งในระดับประเทศและนานาชาติ จากเด็กขายน้ำตามสถานีรถไฟ จนเกือบไม่ได้เรียนหนังสือ เขาเรียนจบแพทย์ กลับสู่บ้านเกิดที่แสนก้นดาร์ ได้รับรางวัลแมกไซไซ เป็นหัวหน้าพรรคการเมืองที่ทรงพลัง บริหารหน่วยงานระดับโลก ก้าวขึ้นเป็นรัฐมนตรีต่างประเทศ รับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสูงสุดจากจักรพรรดิญี่ปุ่น (सरर หนองสองห้อง, 2551: 3) นั่นคือภาพของหมอเมืองพลที่เริ่มต้นจากเด็กน้อยที่ยากจนกระทั่งกลายมาเป็นผู้ทำคุณประโยชน์คุณูปการให้แก่ประเทศไทย นับว่ามีเส้นทางทางการเดินทางที่ยาวนานสามารถสรุปประวัติชีวิตและผลงานของหมอเมืองพลตามช่วงวัยต่างๆ ได้ดังนี้

วัยเด็ก หมอเมืองพลเกิดมาในครอบครัวที่ยากจนแต่เต็มไปด้วยความรัก ที่อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น (สุกิจ อุทินทุ, 2548: 9) เป็นบุตรคนที่ 6 ในจำนวนพี่น้อง 8 คน ต้องดิ้นรนต่อสู้กับชีวิตแต่เด็ก ความขัดสนของครอบครัวจึงต้องเลิกเรียนหนังสือจากโรงเรียนเทศบาลพลประชานุกูล เมื่ออยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เพื่อออกไปทำงานหารายได้จนเจ็ครอบครัว ทำงานทุกอย่างตั้งแต่เด็กฝึกงานในร้านรับซื้อของป่าและโรงฟอกหนังที่ไม่มีค่าแรง กระทั่งขายน้ำและของจีปาละบริเวณชานชาลาสถานีรถไฟเมืองพล เมื่อโรงฟอกหนังปิดกิจการได้ไปช่วยงานพี่สาวและพี่ชายที่อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานีด้วยความใฝ่รู้จึงใช้เวลาว่างเรียนภาษาจีนเพิ่มเติม เมื่อบิดาเสียชีวิตจึงกลับมาอยู่ที่เมืองพลอีกครั้ง (หมอเมืองพล, ผู้ให้สัมภาษณ์, 22 กุมภาพันธ์ 2558)

วัยเรียน หมอเมืองพลกลับเข้าเรียนในระบบโรงเรียนอีกครั้ง จากการชักนำของครูใหญ่โรงเรียนอินทราบำรุง อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น สอบเทียบเข้าเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-4 ที่โรงเรียนแห่งนี้ (सरर หนองสองห้อง, 2551: 12-13) เมื่อมีโอกาสพบกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

จังหวัดขอนแก่นท่านหนึ่ง จึงได้เข้ามาศึกษาในกรุงเทพฯ และสำเร็จชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.6) จากโรงเรียนอำนวยศิลป์พระนคร และชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.8) จากโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา ซึ่งลักษณะผู้นำของเขาเริ่มปรากฏเด่นชัดเมื่อได้รับเลือกให้เป็นสาราณียกรเพื่อผลิตหนังสืออนุสรณ์เตรียมอุดมศึกษา รุ่น 60 เมื่อหนังสือสำเร็จเป็นรูปเล่มเขาได้รับคำชื่นชมจากเพื่อนและอาจารย์ รวมทั้งถูกเสนอชื่อให้เป็นนักเรียนที่บำเพ็ญประโยชน์สูงสุดแก่โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา และได้เข้าพิธีรับมอบพระเกี้ยวทองคำ (สรร หนองสองห้อง, 2551: 28)

หมอเมืองพลสอบเข้าเรียนเตรียมแพทย์ศาสตร์ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และเริ่มเป็นนักกิจกรรมตั้งแต่ปีแรก เขาชื่นชอบการพูดต่อหน้าชุมชน เมื่อเรียนชั้นปีที่ 2 จึงได้เป็นนายกชุมนุมปาฐกถาได้ว่าทิจของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และร่วมเป็นกรรมการกลุ่มนิสิตนักศึกษา สัมนนา 5 มหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย ซึ่งเริ่มก่อตั้งเป็นกลุ่มแรกของประเทศ และมีอุดมการณ์ร่วมกันว่าศึกษาเพื่อรับใช้ประชาชน (สุกิจ อุทินทุ, 2548: 52) ขณะเดียวกันเขาต้องชวนขายอาหารรายได้พิเศษโดยรับจ้างสอนหนังสือที่โรงเรียนกวดวิชายานสี่พระยาเพื่อให้มีรายได้ในการทำกิจกรรมเพื่อส่วนรวม ประกอบกับใจรักในการตีแผ่ความจริงตั้งแต่เด็กจึงเข้าเรียนที่แผนกวารสารศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ควบคู่ไปด้วย และต้องหยุดเรียนไปโดยปริยายเมื่อเรียนคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล (สรร หนองสองห้อง, 2551: 32) และจากชื่อเสียงที่โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา เขาได้รับมอบหมายให้เป็นสาราณียกรหนังสือเวชนิสิต 2503 ที่สี่ปีจะทำหนึ่งครั้งเพื่อแจกในวันพระราชทานปริญญาบัตรของนักศึกษาแพทย์ ด้วยความรับผิดชอบเขาสามารถผลิตหนังสือเวชนิสิตได้สำเร็จ แต่เขาต้องศึกษาเพิ่มเติมอีก 3 เดือน ทำให้ไม่สามารถรับปริญญาพร้อมเพื่อนร่วมรุ่นได้ และเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรในปีถัดมา (หมอเมืองพล, 2554: 150-151)

หลังจากทำงานเป็นแพทย์ได้ระยะหนึ่ง หมอเมืองพลได้รับทุนไปศึกษาและสำเร็จปริญญาโทด้านการบริหาร

งานสาธารณสุข (D. T. P. H.: Diplomatic Tropical Public Health) จากมหาวิทยาลัยลอนดอน ประเทศอังกฤษ ต่อมาสำเร็จปริญญาเอก ด้านบริหารงานทางด้านประชากรศาสตร์ (Dr. P. H.: Doctor of Public Health) จากมหาวิทยาลัยโคลัมเบีย รัฐนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา

วัยแห่งการสร้างครอบครัว คู่สมรสของหมอเมืองพลเป็นเพื่อนร่วมโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา ผ่านเตรียมแพทย์สู่แพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลมาด้วยกัน ภายหลังการสมรสได้ย้ายมาอยู่ที่เมืองพล และเข้ารับราชการที่โรงพยาบาลขอนแก่น ต่อมาลาออกจากราชการเพื่อติดตามหมอเมืองพลไปเรียนต่อที่ประเทศอังกฤษ เมื่อกลับมาจึงเปิดโรงพยาบาลนิเวศน์สมบูรณ์เวช ตามชื่อพี่ชายคนโต และพี่สะใภ้ผู้มีพระคุณ โดยภรรยาของหมอเมืองพลเป็นผู้ดูแลสถานพยาบาลแห่งนี้ซึ่งเก็บค่ารักษาถูกมากและไม่เคยคิดเงินค่ารักษาจากคนไข้ผู้ยากจนเลย (สรร หนองสองห้อง, 2551: 44) อีกทั้งดูแลสถาบันการศึกษาที่หมอเมืองพลได้จัดตั้งขึ้น และมีบุตรธิดา 2 คน

วัยทำงาน จำแนกเป็น

ก) ด้านการแพทย์และสาธารณสุข หลังเรียนจบแพทย์ หมอเมืองพลตระหนักถึงความด้อยโอกาสของชาวชนบท ประกอบกับพี่สะใภ้ผู้มีพระคุณเสียชีวิตจากโรครุนแรงเป็นพิษ ซึ่งเป็นโรคที่ป้องกันได้ ด้วยความกตัญญูเขาจึงตัดสินใจกลับมาเป็นนายแพทย์อุทิศตัวให้กับชนบทที่แสนกันดารที่เทศบาลตำบลเมืองพล จนชาวบ้านรักประดุจพ่อ เปรียบเสมือนพ่อพระของเมืองพล (วิลาศ มณีวัตร, 2557 อ้างในธานินทร์ สันติวัฒนธรรม: 150-151) ด้วยความมีอัธยาศัยดี ขยันขันแข็ง เขาได้เชิญชวนให้ข้าราชการและประชาชนบริจาคเงินคนละหนึ่งบาทเพื่อสร้างสถานอนามัยแทนสุศาลาที่ทรุดโทรมโดยไม่ต้องรอนเงินงบประมาณจากรัฐบาล นำไปสู่การได้รับรางวัลต่างๆ มากมาย ได้แก่ รางวัลพนักงานเทศบาลดีเด่น จากสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย (พ.ศ. 2507) รางวัลแพทย์ในราชการส่วนภูมิภาคผู้มีผลงานดีเด่น จากแพทยสมาคมแห่งประเทศไทย (พ.ศ. 2510) รางวัลข้าราชการดีเด่น

จากกรรมการแพทย์และอนามัย กระทรวงสาธารณสุข (พ.ศ. 2514) รางวัลแพทย์ชนบทดีเด่น (คนแรก) จาก คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล (พ.ศ. 2515) รางวัล แมกไซไซ สาขาผู้นำชุมชน (พ.ศ. 2516) รางวัล นักสาธารณสุขดีเด่นระหว่างประเทศ จากประเทศ สหรัฐอเมริกา (พ.ศ. 2529) รางวัลศิษย์เก่าดีเด่น จาก คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล (พ.ศ. 2536) รางวัล มหิตลยากร จากสมาคมศิษย์เก่า มหาวิทยาลัยมหิดล (พ.ศ. 2538) รางวัลศิษย์เก่าดีเด่น จากมหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์ (พ.ศ. 2547) (สรร หนองสองห้อง, 2551: 57)

ข) ด้านการเมือง หลังจากได้รับรางวัลแมกไซไซ ไม่นาน เขาได้รับการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ดำรง ตำแหน่งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. 2516 ร่วม ก่อตั้งพรรคพลังใหม่ เมื่อ พ.ศ. 2517 โดยดำรงตำแหน่ง หัวหน้าพรรคและได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดขอนแก่น เมื่อบ้านเมืองเกิดรัฐประหาร 6 ตุลาคม พ.ศ. 2519 โดยคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน เขาได้ ยุติบทบาททางการเมืองไปศึกษาต่อในระดับปริญญาเอก ที่มหาวิทยาลัยโคลัมเบีย ประเทศสหรัฐอเมริกา ต่อมา ปี พ.ศ. 2522 ได้รับเชิญจาก พล.อ.เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ นายกรัฐมนตรีในขณะนั้น แต่งตั้งให้เป็นที่ปรึกษานายก- รัฐมนตรี และรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข ในปี พ.ศ. 2522-2523 (กระทรวงสาธารณสุข, ม.ป.ป.) จากนั้นพลิกผันตัวเองไปเป็นนักวิชาการ พ.ศ. 2534 ได้ รับเชิญจาก พล.ต.จำลอง ศรีเมือง มาเป็นรองผู้ว่าราชการ กรุงเทพมหานคร ด้านการสาธารณสุขและสวัสดิการ สังคม พ.ศ. 2535-2538 ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภา ผู้แทนราษฎรกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2537-2538 รับ ตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย พ.ศ. 2538 รับตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ พ.ศ. 2544-2548 รับตำแหน่งเป็นรัฐมนตรีประจำสำนัก นายกรัฐมนตรี และเมื่อบ้านเมืองอยู่ในสภาวะความขัดแย้ง ทางการเมือง เขาได้รับคัดเลือกเป็น 1 ใน 36 คน ของ คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2557

ค) ด้านการศึกษา หมอเมืองพลให้ความสำคัญกับ การศึกษาของชาชนบทโดยมีแนวคิดที่ว่า **การศึกษาของ ชาชนบท คืออนาคตของประเทศ** เขาจึงก่อตั้ง โรงเรียนเทคโนโลยีพลพัฒนวิชาการ (พ.ศ. 2523-ปัจจุบัน) โรงเรียนกระแสนพัฒนา (พ.ศ. 2532-ปัจจุบัน) วิทยาลัย บัณฑิตเอเชีย (พ.ศ. 2545-ปัจจุบัน) และโรงเรียนเพชรบูรณ์ การเดินฮิลล์ (พ.ศ. 2555-ปัจจุบัน) และเป็นผู้นำสถาบัน อุดมศึกษาชั้นนำระดับประเทศ โดยเป็นนายกสภา มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ และสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ นอกจากนี้ยังเคย เป็นผู้อำนวยการสถาบันฝึกอบรมและพัฒนาสาธารณสุข มูลฐานอาเซียน มหาวิทยาลัยมหิดล (พ.ศ. 2525-2532) และผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัย ขอนแก่น (พ.ศ. 2532-2534) อีกด้วย (ธานินทร์ สันติวัฒนธรรม, 2557: 13-14)

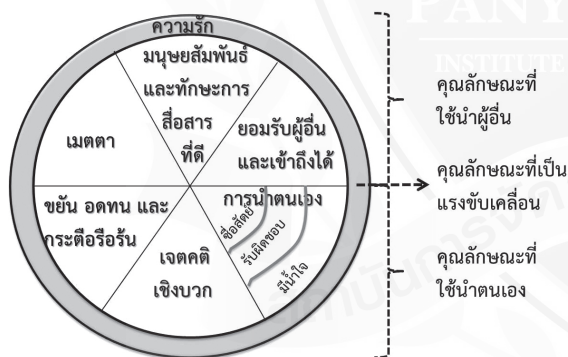
ง) ด้านการบริหารองค์การนานาชาติ หมอเมืองพล ได้รับการยอมรับจากนานาชาติ โดยมีประสบการณ์ด้าน การบริหารองค์การนานาชาติมากมาย ได้แก่ หัวหน้า คณะผู้เชี่ยวชาญองค์การ สหประชาชาติ ด้านประชากร และการวางแผนครอบครัว ประจำบังกลาเทศ (United Nations Fund for Population Activities) ประธาน มูลนิธิรักไทย (Rak Thai Foundation) ประธานมูลนิธิ ศูนย์เตรียมความพร้อมป้องกันภัยพิบัติแห่งเอเชีย (Asian Disaster Preparedness Center) ผู้ก่อตั้งและประธาน มูลนิธิสมาคมไทยเพื่อส่งเสริมความเข้าใจระหว่างประเทศ (Thai Association for International Understanding)

2. ภาวะผู้นำเชิงคุณลักษณะจากประวัติชีวิตของ หมอเมืองพลประกอบด้วย 7 คุณลักษณะเด่น ได้แก่ 1) เจตคติเชิงบวก 2) นำตนเองด้วยความซื่อสัตย์ รับผิดชอบ และมีน้ำใจ 3) ขยัน อดทน และกระตือรือร้น 4) ยอมรับผู้อื่นและเข้าถึงได้ 5) เมตตา 6) มนุษย์สัมพันธ์ และทักษะการสื่อสารที่ดี และ 7) ความรักที่แท้จริง โดยมีความสัมพันธ์กับประวัติชีวิตในช่วงวัยต่างๆ ดังแสดง ในตารางที่ 1 และภาพที่ 2

ตารางที่ 1 ภาวะผู้นำเชิงคุณลักษณะของหมอมืองพล จำแนกตามประวัติชีวิตในช่วงวัยต่างๆ

ภาวะผู้นำเชิงคุณลักษณะ ช่วงวัย	นำตนเอง			นำผู้อื่น			แรงขับ
	เจตคติเชิงบวก	การนำตนเอง	ขยัน อดทน และกระตือรือร้น	ยอมรับผู้อื่นและเข้าถึงได้	ความเมตตา	มนุษยสัมพันธ์และทักษะการสื่อสารที่ดี	
วัยเด็ก	✓	✓	✓				✓
วัยเรียน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
วัยสร้างครอบครัว	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
วัยทำงาน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

ภาวะผู้นำเชิงคุณลักษณะของหมอมืองพล ประกอบด้วย 7 คุณลักษณะเด่น จำแนกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ คุณลักษณะที่ใช้นำตนเอง คุณลักษณะที่ใช้นำผู้อื่น และคุณลักษณะที่เป็นแรงขับเคลื่อน ดังปรากฏในภาพที่ 2 และปรากฏในข้อมูลดังต่อไปนี้

ภาพที่ 2 ภาวะผู้นำเชิงคุณลักษณะของหมอมืองพล

1) เจตคติเชิงบวก เป็นคุณลักษณะที่ใช้นำตนเอง และเป็นพื้นฐานสำคัญในการดำเนินชีวิตในทุกช่วงวัยของหมอมืองพล โดยพร้อมที่จะเรียนรู้และเปลี่ยนวิกฤตหรือความเสี่ยงให้เป็นโอกาสอย่างสร้างสรรค์เสมอ มองทุกอย่างอย่างเข้าใจ ไม่อับอายต่ออดีตที่ยากจน กลับมองเป็นความโชคดีที่ทำให้มีโอกาสได้เรียนรู้ ดังเช่น

ผมโชคดีที่เกิดมายุากจน เพราะพ่อแม่ผมได้ให้ความอดทน ทุกข์ยาก ความจำเป็นที่ต้องทำงาน ที่ผมว่าโชคดีเพราะว่า เวลาที่ผมจะไม่มีอะไรเลย ผมก็ยังรู้สึกว่าผมก็ไม่มีอะไร มาแต่แรกแล้วจะเอาอะไร (หมอมืองพล, ผู้ให้สัมภาษณ์, 22 กุมภาพันธ์ 2558) อีกทั้ง กษม ชนวงษ์ (ผู้ให้สัมภาษณ์, 9 มกราคม 2559) ได้กล่าวไว้ว่า ในทัศนะของหมอมืองพลนั้น ความพ่ายแพ้เป็นสิ่งที่สวยงาม เป็นสิ่งที่ทำให้ชัยชนะมีค่ามีความหมาย ไม่มีชัยชนะไหนที่ไม่มีผู้แพ้ ชิงชัย หาญเจนลักษณ์ (ผู้ให้สัมภาษณ์, 20 พฤศจิกายน 2558) บอกเล่าว่า หมอมืองพลเป็นผู้ที่มองทุกอย่างเป็นโอกาสทั้งสิ้น มองในแง่ที่เป็นเชิงสร้างสรรค์ มีมุมมองในการมองปัญหาให้เป็นโอกาสพัฒนา ด้วยมุมมองอย่างนี้ ทำให้ท่านกลายเป็นคนที่ไม่มีปัญหา และเป็นคนที่มีการบริหารจัดการทุกอย่างอย่างสร้างสรรค์

2) การนำตนเอง หรือความเป็นตัวตน เป็นคุณลักษณะที่หมอมืองพลใช้นำตนเองมาตั้งแต่วัยเด็กถึงปัจจุบัน ประกอบด้วยความซื่อสัตย์ รับผิดชอบ และมีน้ำใจ ดังเช่น ปริญญา ช่างเสวก (2557 อ้างในธานินทร์ สันติวัฒนธรรม: 28) กล่าวว่า ในทางการเมืองแล้วไม่เคยมีสักครั้งที่หมอมืองพลจะถูกติฉินนินทาเหมือนกับนักการเมืองคนอื่น ๆ หากจะมีก็แค่เสียงชื่นชมเป็นสำคัญ เพราะมือของหมอมืองพลไม่แปดเปื้อน และสำราญ มีแจ้ง (ผู้ให้สัมภาษณ์, 25 กันยายน 2558) ผมเคยไปศึกษาดูงานที่

เกาหลีกับหมอมืองพล ท่านเป็นเหมือนหัวหน้าทัวร์ (ผู้นำ) ที่ให้เกียรติลูกทัวร์มากๆ มีความห่วงใย เปรียบเสมือน แม่ทัพที่ไม่ทิ้งลูกน้องหรือเอาตัวรอดเพียงคนเดียว นั้นแสดงถึงความรับผิดชอบและความมีน้ำใจของท่านในฐานะผู้นำที่มีต่อผู้ตาม และเป็นตัวอย่างที่ดีซึ่งมีค่ามากกว่า คำสอนจริงๆ

3) ขยัน อดทน และกระตือรือร้น มีความตั้งใจ เพียรพยายามทำหน้าที่หรือภารกิจอย่างสม่ำเสมอ ไม่ท้อถอย มุ่งมั่นในการใฝ่เรียนรู้ เป็นคุณลักษณะที่ หมอมืองพลใช้นำตนเองมาตั้งแต่วัยเด็กถึงปัจจุบัน สุจินต์ จินายน (ผู้ให้สัมภาษณ์, 13 กันยายน 2558) กล่าวว่า หมอมืองพลมีความขยัน อดทน และมีจิตอาสา พัฒนตนเองอยู่ตลอดเวลา ปัจจุบันยังคงศึกษาหาความรู้ จากการอ่านหนังสือ ตำรา และกระตือรือร้นในการนำ ความรู้ไปถ่ายทอดให้กับลูกศิษย์ของท่านเสมอ

4) ยอมรับผู้อื่นและเข้าถึงได้ เป็นคุณลักษณะ ที่หมอมืองพลใช้นำผู้อื่นปรากฏเด่นชัดตั้งแต่วัยเรียน จนถึงปัจจุบัน นับถือและเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ จึงส่งเสริมให้เกิดการเข้าถึงได้ ดังที่ พิจิตต รัตตกุล (ผู้ให้สัมภาษณ์, 24 พฤศจิกายน 2558) กล่าวว่า หมอมืองพลเป็นคนที่ให้เกียรติกับผู้อื่นในระดับที่ทำให้ คนอื่นมีความรู้สึกว่าร่าเริงจะเปิดใจพูดคุยกับท่านได้ อย่างไม่ตะขิดตะขวงใจใดๆ และสุโรจน์ พลาลิขิต (2557 อ้างในธานินทร์ สันติวัฒนธรรม: 160) กล่าวว่า หมอมืองพลนั้นเรียกหาได้ง่ายกว่าสั่งโอเลียงเสียอีก

5) เมตตา เป็นคุณลักษณะที่หมอมืองพลใช้นำ ผู้อื่นปรากฏเด่นชัดตั้งแต่วัยเรียนจนถึงปัจจุบัน ปรารถนา ให้ผู้อื่นมีความสุข ดังที่ พิจิตต รัตตกุล (ผู้ให้สัมภาษณ์, 24 พฤศจิกายน 2558) หมอมืองพลยึดหลักของธรรมะ เป็นสำคัญ ตรงที่ว่าอะไรที่เหมาะสม ตรงตามแนวทางการสร้างความดีงาม ไม่ใช่เพื่อตนเองแต่เพื่อให้กับสังคม ท่านจะรีบพาพวกเราเดินเข้าไปสู่ช่องทางนั้นทันที ทำให้ คนที่อยู่ในองค์การรู้สึกปลอดภัย รับรู้ว่าการปฏิบัติ อย่างมีความเสมอภาคและเป็นธรรม และสุวัฒน์ จันทรจำนง (2557 อ้างในธานินทร์ สันติวัฒนธรรม: 76)

หมอมืองพลมีความเป็นสุภาพบุรุษ มองศัตรูคือมิตรที่ ยังไม่มีเวลาจับเข้าคุกกัน

6) มีมนุษยสัมพันธ์และทักษะการสื่อสารที่ดี

เป็นคุณลักษณะที่หมอมืองพลใช้นำผู้อื่นปรากฏเด่นชัด ตั้งแต่วัยเรียนจนถึงปัจจุบัน เน้นฟังเป็นจับประเด็นได้ และพูดเป็นมีประเด็นให้คิด โดยใช้ทักษะการฟังและพูด ที่ให้เกียรติและเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้อื่น สุภาพ อ่อนโยน ยิ้มแย้มแจ่มใส และมีท่าทีเป็นมิตร กับทุกคน ดังเช่น สมภพ มานะรังสรรค์ (ผู้ให้สัมภาษณ์, 21 สิงหาคม 2558) กล่าวว่า หมอมืองพลเป็นผู้นำ ที่ให้เกียรติและสร้างความรู้สึที่ดีให้ผู้อื่น มีศิลปะในการ ใช้คำพูด ทำให้ผู้คนเกิดกำลังใจ และเกิดความรู้สึกที่ อยากจะปรับปรุงตนเอง ศิลปะด้านปิยวาจาของท่านคง หากคนเทียบเคียงได้ยาก เช่นเดียวกับจงรัก พลาคัย (2557 อ้างในธานินทร์ สันติวัฒนธรรม: 15) กล่าวว่า หมอมืองพลมีความสามารถในการพูดโน้มน้าวใจคน และเจรจาต่อรองเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ในการ ประชุมแต่ละครั้งหากมีผู้เสนอความคิดเห็นไม่ตรงประเด็น ท่านจะขัดจังหวะด้วยท่าทีสุภาพ ทำให้เขาไม่เสียหน้า หรือลำบากใจ และสุวัฒน์ จันทรจำนง (2557 อ้างใน ธานินทร์ สันติวัฒนธรรม: 76) กล่าวว่า หมอมืองพล ตั้งทฤษฎีการต่อรองแบบการทูตอังกฤษ กล่าวคือ ตั้ง ความหวังไว้ต่ำในการเริ่มเจรจา เมื่อพบคู่เจรจาที่มีความ เป็นสุภาพบุรุษ ผลการเจรจาของหมอมืองพลจึงมักจะ สูงเกินความคาดหวังเสมอ

7) ความรักที่แท้จริง

เป็นคุณลักษณะที่หมอมืองพลใช้นำผู้อื่นปรากฏเด่นชัดตั้งแต่เด็กจนถึง ปัจจุบัน เป็นรักที่มีแต่ให้ มีทั้งการให้ความรักไปและการ ได้รับความรักกลับคืนมา ดังเช่น สุวิทย์ กิ่งแก้ว (ผู้ให้ สัมภาษณ์, 9 มีนาคม 2559) กล่าวว่า หมอมืองพล เป็นผู้นำที่มีบาร์มี เป็นครูบาอาจารย์ที่มีวิถีและบุคลิก ของความเป็นครู อีกทั้งเป็นผู้ที่มีความพร้อมในการให้ และเป็นผู้ให้ที่ไม่หวังผลตอบแทนใดๆ และสุพัฒนา บุญญานิตย์ (2557 อ้างในธานินทร์ สันติวัฒนธรรม: 173) กล่าวว่า หมอมืองพลรักและนับถือประชาชน

ประชาชนจึงรักและนับถือเหมือนเมืองพลเช่นกัน

สรุปและอภิปรายผล

1. จากวัยเด็กของหมอเมืองพลที่มาจากรอบครัวยากจน ผ่านวัยเรียนที่มุ่งมั่นอดทนจนสำเร็จแพทย์ เข้าสู่วัยสร้างครอบครัว และวัยทำงานที่อุทิศชีวิตแก่การบริการช่วยเหลือผู้ยากไร้ในสังคม อภิปรายผลได้ดังนี้

วัยเด็ก จากครอบครัวยากจนแม่ต้องหยุดเรียนเพื่อไปทำงานแต่หมอเมืองพลไม่เคยน้อยใจในโชคชะตา กลับมุ่งมั่นใฝ่เรียนรู้นอกห้องเรียน ถือเป็นพลังตัวตนของหมอเมืองพล ที่สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องต้นทุนชีวิตภายในของสุริยเดว ทรีปาตี (2554: 10-11) ในการมองเห็นคุณค่า ศรัทธา และเชื่อมั่นในตนเองและทักษะชีวิต ผสานกับต้นทุนชีวิตภายนอก ได้แก่ พลังครอบครัว และพลังปัญญาจึงเกิดกระบวนการเรียนรู้ได้ตลอดเวลา และทุกสถานการณ์แม้จะเป็นการเรียนรู้นอกห้องเรียนก็ตาม อธิบายเพิ่มเติมด้วยทฤษฎีพัฒนาการทางบุคลิกภาพของอีริกสัน (Erikson, 1959 อ้างในศรีเรือน แก้วกังวาล, 2540: 37-39) หมอเมืองพลได้ข้ามผ่านพัฒนาการในแต่ละช่วงวัยมาได้อย่างสมบูรณ์เริ่มตั้งแต่ขั้นที่ 1 ความไว้วางใจ (แรกเกิด-18 เดือน) ขั้นที่ 2 ความเป็นตนเอง (18 เดือน-3 ปี) ขั้นที่ 3 ความริเริ่ม (3-6 ปี) จึงกล้าเผชิญความเป็นจริงของชีวิต ส่งผลต่อการยอมรับและปรับตัวไปในทางที่สร้างสรรค์เมื่อต้องหยุดเรียนในโรงเรียนสู่การเรียนรู้นอกห้องเรียน และก้าวเข้าสู่ขั้นที่ 4 ความขยันหมั่นเพียร (6-12 ปี) หมอเมืองพลในวัยเด็กสามารถก้าวผ่านขั้นตอนเหล่านี้ได้อย่างสมบูรณ์ จนส่งผลต่อพัฒนาการทางบุคลิกภาพในวัยเรียนต่อไป

วัยเรียน แม้จะต้องอดทนต่อการขาดโอกาสในการเข้ารับการศึกษา แต่ก็มุ่งมั่นจะเรียนสำเร็จแพทย์ และการศึกษาในระดับสูงสุดได้ สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องต้นทุนชีวิตภายในของสุริยเดว ทรีปาตี (2554: 10-11) ซึ่งต่อมาจากวัยเด็ก รวมทั้งต้นทุนชีวิตภายนอก ได้แก่ พลังครอบครัวที่ส่งเสริมให้หมอเมืองพลได้กลับเข้าเรียนในโรงเรียนอีกครั้งจนถึงการส่งเสริมให้ไปเรียนต่อที่

กรุงเทพ เมื่อเข้าเรียนแล้วพลังเพื่อนและกิจกรรมถือเป็นพลังสำคัญ ประสานกับพลังปัญญาโดยให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน สอดรับกับหลักการพาเรตต์ หรือกฎ 80/20 (Koch, 2008: 1-7) ที่หมอเมืองพลเชื่อว่า ความสำเร็จในการทำงานใดๆ มาจากความรู้เพียงร้อยละ 20 และอีกร้อยละ 80 มาจากภาวะผู้นำ เขาจึงทุ่มเทให้กับการเรียนรู้เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำ เพิ่มเติมด้วยทฤษฎีพัฒนาการทางบุคลิกภาพของอีริกสัน (Erikson, 1959 อ้างในศรีเรือน แก้วกังวาล, 2540: 39-40) เป็นพัฒนาการที่ต่อเนื่องมาจากช่วงวัยเด็กเข้าสู่ขั้นที่ 5 ความเป็นเอกลักษณ์แห่งตน (13-20 ปี) หมอเมืองพลนับได้ว่าเป็นผู้ที่เข้าใจตนเอง และสามารถประสานอัตลักษณ์ของตนเข้ากับโครงสร้างของสังคมไทยได้เป็นอย่างดี ทำให้น่าตนเอง ด้วยความซื่อสัตย์ มีน้ำใจ หรือเสียสละ รวมทั้งมีความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวมได้เป็นอย่างดี

วัยสร้างครอบครัว การสร้างครอบครัวที่อบอุ่นกับคู่สมรส และมีบุตรธิดา 2 คนนั้น อธิบายด้วยทฤษฎีพัฒนาการทางบุคลิกภาพของอีริกสัน (Erikson, 1959 อ้างในศรีเรือน แก้วกังวาล, 2540: 40) ขั้นที่ 6 มีความผูกพัน (20-40 ปี) ถือเป็นช่วงชีวิตแบบผู้ใหญ่เกิดขึ้นอย่างแท้จริง มีพัฒนาการสร้างไมตรีจินนามาสู่การแต่งงานและสร้างครอบครัวของตนเองในที่สุด สอดรับกับความรักใคร่ปรารถนา (พระมหาจุลฉัย, 2553: 33-36) เป็นสัญญาณของการดำรงเผ่าพันธุ์ และพัฒนาไปสู่ความรักที่มีแต่ให้ พร้อมจะแบ่งปันให้แก่ส่วนรวมและช่วยผู้อื่นให้เขาดีขึ้น

วัยทำงาน จากประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันของหมอเมืองพลทั้งด้านการแพทย์และสาธารณสุข ด้านการเมือง ด้านการศึกษา และด้านการบริหารองค์การนานาชาติ แสดงให้เห็นภาวะผู้นำที่แข็งแกร่งขึ้นตามลำดับ อธิบายด้วยต้นทุนชีวิตภายในและภายนอกที่สั่งสมมาเป็นต้นทุนชีวิตที่สูง (สุริยเดว ทรีปาตี, 2556: 11) ประกอบกับทฤษฎีพัฒนาการทางบุคลิกภาพของอีริกสัน (Erikson, 1959 อ้างในศรีเรือน

แก้วกั้ววาล, 2540: 40-41) ชั้นที่ 6 มีความผูกพัน (20-40 ปี) ทักษะกับวัยสร้างครอบครัว สามารถสร้างความรักและศรัทธาจากประชาชนจนได้รับรางวัลแมกไซไซ ชั้นที่ 7 ทำประโยชน์ให้สังคม (40-60 ปี) พร้อมทั้งจะสร้างประโยชน์ให้สังคมได้เต็มที่ จนกระทั่งปัจจุบันซึ่งเป็นชั้นที่ 8 การบูรณาการ (60 ปีขึ้นไป) หมอเมืองพลนั้นผ่านขั้นตอนต่างๆ มาด้วยดีทำให้มองอดีตซึ่งเต็มไปด้วยความสำเร็จด้วยความไม่ยึดมั่นถือมั่น ทั้งความสำเร็จและความล้มเหลวของชีวิต มีปรัชญาชีวิตของตนเอง มีความพอใจและพบความสงบสุขในชีวิต ถือเป็นแบบอย่างของบุคคลที่ก้าวเดินที่ละก้าวอย่างมั่นคง โดยมุ่งมั่นในการทำมาดีและมุ่งประโยชน์อันจะเกิดแก่ส่วนรวม ดังที่หมอเมืองพลได้เคยให้สัมภาษณ์ไว้ว่า I'm almost 80. The time that I have left is short and so I have to work more. (ธานินทร์ สันติวัฒนธรรม, 2557: 35)

2. ภาวะผู้นำเชิงคุณลักษณะของหมอเมืองพลที่โดดเด่นจากการวิจัยครั้งนี้มี 7 ประการคือ 1) เจตคติเชิงบวก 2) นำตนเองด้วยความซื่อสัตย์ รับผิดชอบ และมีน้ำใจ 3) ขยัน อดทน และกระตือรือร้น 4) ยอมรับผู้อื่นและเข้าถึงได้ 5) เมตตา 6) มนุษยสัมพันธ์และทักษะการสื่อสารที่ดี และ 7) ความรักที่แท้จริง อภิปรายผลได้ดังนี้

1) เจตคติเชิงบวก เป็นลักษณะเด่นของหมอเมืองพลในการดำเนินชีวิตทุกช่วงวัย ส่งผลให้มีสุขภาพจิตดี และปฏิบัติต่อผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์ ดังหลักการของซามูไร (Templar, 2011: 28-29) ที่ว่าผู้ที่มิภาวะผู้นำต้องไม่กลัว และไม่ประหลาดใจ เป็นไปในแนวทางเดียวกันกับ Mandela (n.d. cited in Stengel, 2008: 9) ที่ว่า ถ้าไม่เวิร์คก็ล้มเลิกซะ สอดรับกับ Hill (2011: 379-418, 487-512) คือ คิดอย่างเที่ยงตรง ไม่มองโลกเป็นสีขาวหรือดำให้มองเป็นกลางๆ และเอากำไรจากความล้มเหลวแนวคิดเหล่านี้ส่งเสริมการมีเจตคติเชิงบวกของหมอเมืองพลทั้งสิ้น

2) นำตนเองด้วยความซื่อสัตย์ รับผิดชอบ

และมีน้ำใจ หมอเมืองพลนำหรือครองตน ด้วยการประพฤติและการปฏิบัติตนที่ประกอบไปด้วยคุณธรรมควรแก่การยกย่อง อธิบายได้ด้วย หลักทวารวาสธรรม 4 (พระธรรมปิฎก, 2546: 113-114) ได้แก่ ทมะ คือรู้จักข่มใจ และจาคะ คือเสียสละ สอดคล้องกับค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ ตามนโยบายของ คสช. (เกริก ท่วมกลาง, 2558: 3) ว่า ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม สอดรับกับ Hill (2011: 280-315) เรื่องการควบคุมตัวเอง และ Maxwell (2007: 37-43) ต้องกล้ารับผิดชอบผลที่เกิดจากการตัดสินใจถึงแม้ว่าจะเกิดความผิดพลาดแต่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้

3) ขยัน อดทน และกระตือรือร้น หมอเมืองพลมิได้ยึดติดเฉพาะในห้องเรียนเท่านั้นแต่ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ในห้องเรียนควบคู่ไปด้วย อธิบายได้ด้วย หลักทวารวาสธรรม 4 และหลักอิทธิบาท 4 (พระธรรมปิฎก, 2546: 113-114, 842-846) ได้แก่ สัจจะ คือซื่อสัตย์ ไม่คดโกง ขันติ คืออดทน วิริยะ คือพากเพียร และจิตตะ คือความเอาใจใส่ สอดคล้องกับ Maxwell (2007: 15-22, 141-147) ที่ว่า ผู้นำต้องใฝ่รู้และต้องไม่ล่าช้าหลังมีความทุ่มเทเชื่อมั่นในสิ่งที่ทำตรงกับ Covey (2004: 73-101, 299-235) ในเรื่องของทำงานเชิงรุก และลับเลื่อยให้คมอยู่เสมอ เช่นเดียวกันกับ Hill (2011: 243-275) ความกระตือรือร้นของผู้นำจะสามารถดึงดูดคนมีความสามารถเข้ามาร่วมทีมได้ง่าย ซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้ปรากฏเด่นชัดในตัวของหมอเมืองพล

4) ยอมรับผู้อื่นและเข้าถึงได้ หมอเมืองพลที่มีความคงเส้นคงวา ไม่เปลี่ยนแปลง ติดดิน ไม่ถือตัว ความอ่อนน้อมถ่อมตน และให้เกียรติผู้อื่น ส่งผลให้เกิดการเข้าถึงได้ของหมอเมืองพลนั้น อธิบายด้วยหลักสังคหวัตถุ 4 (พระธรรมปิฎก, 2546: 186) ได้แก่ สมานัตตตา คือ ไม่ถือตัวเย่อหยิ่ง สอดคล้องกับ Mandela (n.d. cited in Stengel, 2008: 9) ยอมรับในความต่าง เพราะคนเหมือนกันแต่ไม่เหมือนกัน สอดรับกับก่อกำเนิดไซริศมีศักดิ์ (2547: 118-121) ผู้นำต้องไม่ถือศักดิ์

ต้องเคารพในคุณค่าของผู้อื่น และให้เกียรติ และ Hill (2011: 513-528) เชื่อว่า ความใจกว้างสร้างความสำเร็จ ด้วยลักษณะเหล่านี้ หมอเมืองพลจึงได้รับการยอมรับ และเป็นผู้หน้าที่สามารถเข้าถึงได้อย่างแท้จริง

5) เมตตา เป็นการนับถือและให้เกียรติกันและกัน ในฐานมนุษย์ อธิบายได้ด้วยความรักเมตตาอารี (พระมหาจุฬิชัย, 2553: 36-39) อยากรจะเป็นผู้ให้ซึ่งเป็น ความรักในเชิงบวก สอดรับกับพรหมวิหาร 4 (พระธรรม ปิฎก, 2546: 148-149) ได้แก่ เมตตา คือ รักและปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข มุทิตา คือ ยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดี และอุเบกขา คือ การรู้จักวางเฉยเมื่อไม่สามารถช่วยเหลืออะไรได้ สอดคล้องกับ Maxwell (2007: 1-7) ที่ว่าผู้นำ ต้องเชื่อมั่นในหลักคุณธรรม เอาใจใส่ดูแลและสั่งสอน ลูกน้องด้วยความปรารถนาดี เปิดใจรับฟังความคิดเห็น ที่แตกต่างของลูกน้องและผู้ร่วมงานทุกระดับ

6) มนุษยสัมพันธ์และทักษะการสื่อสารที่ดี ด้วยบุคลิกลักษณะที่เป็นมิตร มีใบหน้ายิ้มแย้มและมี ทักษะในการฟังและพูดให้คิดด้วยการให้เกียรติผู้อื่น อธิบายได้ด้วยหลักสังคหวัตถุ 4 (พระธรรมปิฎก, 2546: 186) ด้วยปิยวาจา คือ กล่าวคำสุภาพก่อเกิดไมตรีและ ความรักใคร่นับถือ และ Maxwell (2007: 23-29, 74-80) ผู้นำสามารถสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจในสิ่งที่ตนเองคิด รวมทั้งการเป็นผู้ฟังที่ดีเพื่อเข้าถึงจิตใจคนด้วย ผู้นำที่ดี จะตั้งใจฟังสิ่งที่ผู้อื่นต้องการบอกเพื่อนำมาเป็นข้อมูล ประกอบการพิจารณาและตัดสินใจ ซึ่งหลักการสำคัญของมนุษยสัมพันธ์คือ ต้องให้เกียรติซึ่งกันและกัน

7) ความรักที่แท้จริง หมอเมืองพลเป็นผู้ที่รัก ตนเอง รักผู้อื่น และรักในงานที่ทำจึงไม่เคยวางใจลงใจใดๆ อธิบายด้วยแนวคิดของ Maxwell (2007: 81-87, 133-140) ที่ว่า มีใจรักในงาน รักผู้ร่วมงาน รักผู้เกี่ยวข้อง ในงาน รักตนเองเข้าใจตนเอง จึงเป็นผู้ที่ไ้โดยเป็นผู้สนับสนุนที่ดี เพื่อให้งานสำเร็จ รักที่จะเรียนรู้และเติบโตไปข้างหน้าพร้อมกับเพื่อนร่วมทีม สอดคล้องกับ พระมหาจุฬิชัย (2553: 24) ความรักอย่างลึกซึ้งคือ รักที่มีแต่ให้ ซึ่งวางรากฐานอยู่บนปัญญาที่แท้จริง

ประกอบกับหมอเมืองพลมีใบหน้าที่ยิ้มไปด้วยรอยยิ้ม สร้างความอึดอ้อมใจ และประพฤติปฏิบัติชอบ เป็นตัวอย่าง ที่ดีให้แก่ลูกศิษย์และผู้อื่นเสมอมา นั่นคือส่วนหนึ่งของ ความรักที่แท้จริง ดังที่หมอเมืองพลมักกล่าวเสมอว่า Leadership is about Love. No Love, No Leadership

สรุป ภาวะผู้นำเชิงคุณลักษณะของหมอเมืองพล ที่โดดเด่นจากการวิจัยครั้งนี้มี 7 ประการคือ 1) เจตคติเชิงบวก 2) นำตนเองด้วยความซื่อสัตย์ รับผิดชอบ และมีน้ำใจ 3) ขยัน อดทน และกระตือรือร้น 4) ยอมรับผู้อื่นและเข้าถึงได้ 5) เมตตา 6) มนุษยสัมพันธ์และ ทักษะการสื่อสารที่ดี และ 7) ความรักที่แท้จริง นับเป็น แบบอย่างที่ดีของผู้นำไทยท่านหนึ่งที่ได้รับการยอมรับ ทั้งในระดับประเทศและนานาชาติ ดังปรากฏในปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ควรเผยแพร่งานวิจัยให้กว้างขวางในสังคมทั่วไป รวมทั้งการเผยแพร่สำหรับเด็กและเยาวชน เพื่อให้ หมอเมืองพลเป็นบุคคลต้นแบบที่ควรยึดถือเป็นแบบอย่าง ที่ดีในการดำเนินชีวิต

2. ควรสนับสนุนให้จัดพิมพ์ประวัติชีวิตและภาวะ ผู้นำของหมอเมืองพลเป็นหนังสืออ่านนอกเวลาเรียน ในสถานศึกษา เพราะตัวอย่างที่ดีมีค่ามากกว่าคำสอน ให้เป็นเด็กดีเท่านั้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยภาวะผู้นำของหมอเมืองพล โดยวิเคราะห์จากทฤษฎีภาวะผู้นำในรูปแบบอื่น เช่น ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรม ภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง เป็นต้น

2. ควรมีการศึกษาองค์ประกอบและปัจจัยส่งเสริม ภาวะผู้นำของไทยโดยใช้พหุกรณีศึกษา เพื่อเปรียบเทียบ และสร้างข้อสรุปเชิงทฤษฎีขององค์ประกอบและปัจจัย ส่งเสริมภาวะผู้นำ

References

- Carson, C. (2001). *The Autobiography of Martin Luther King, Jr.* New York: Warner Books.
- Chairasmisak, K. (2004). *The CEO of Asian region* (5th ed.). Bangkok: Siam inter Books. [in Thai]
- Chanawongse, K. (2016, January 9). *Interview*. President. College of Asian Scholars. [in Thai]
- Covey, S. R. (2004). *The seven habits of highly effective people* (15th ed.). New York: Little, Brown & Company.
- Guha, R. (2015). *Gandhi before India*. New York: Vintage Books.
- Hanchanlak, J. (2015, November 20). *Interview*. Executive Director. Asian Disaster Preparedness Center. [in Thai]
- Hill, N. (2011). *THE LAW OF SUCCESS In Sixteen Lessons*. Blacksburg, United Stages of America: Wilder.
- Jinahyon, S. (2015, September 13). *Interview*. President. Naresuan University. [in Thai]
- Kaewkangwan, S. (1997). *Developmental psychology all ages vol. 1* (7th ed.). Pathum Thani: Thammasat Printing House. [in Thai]
- Kingkaew, S. (2016, March 9). *Interview*. Senior Executive Vice President. CP ALL Public Company Limited. [in Thai]
- Koch, R. (2008). *The 80/20 principle: The secret achieving more with less* (2nd ed.). New York: Doubleday.
- Manarungsan, S. (2015, August 21). *Interview*. President. Panyapiwat Institute of Management.
- Maurik, J. V. (2001). *Writers on Leadership*. London: PenguinBooks.
- Maxwell, J. C. (2007). *The 21 Indispensable Qualities of A Leader* (2nd ed.). Nashville, Tennessee: Thomas Nelson.
- Meejang, S. (2015, September 25). *Interview*. Dean of Faculty of Education. Naresuan University. [in Thai]
- Ministry of Public Health. (n.d.). *The name list of the former deputy minister of Public Health of Thailand*. Retrieved September 11, 2015, from www.moph.go.th/index.php/about/deputy_minister [in Thai]
- Nongsonghong, S. (2008). *The successful way of the Magsaysay doctor*. Bangkok: Loksodsai. [in Thai]
- Phra Brahmaganabhorn (P. A. Payutto). (2003). *Dictionary of Buddhism*. Bangkok: MCU Press. [in Thai]
- Phromsri, C. (2011). *Organizational Leadership* (2nd ed.). Bangkok: Expernet. [in Thai]
- Rattakul, P. (2015, November 24). *Interview*. Special Advisor. Asian Disaster Preparedness Center. [in Thai]

- Ryan, A. C. (2007). *RM: A Biographical Novel of Ramon Magsaysay*. Bloomington, Indiana, United States: Xlibris.
- Santiwattanatham, T. (2014). *Ready foe anything by Prof. Dr. Krasae*. Bangkok: Aksornsampan (1987). [in Thai]
- Stengel, R. (July 21, 2008). *Mandela: His 8 Lessons of Leadership*. TIME. 8-9.
- Templar, R. (2011). *The rules of life: a personal code for living a better, happier, more successful life* (2nd ed.). New Jersey: Pearson
- The Doctor of Muang Phon. (2011). *The reachable success* (9th ed.). Bangkok: B Media. [in Thai]
- The Doctor of Muang Phon. (2012). Why leadership is important?. *MIS Journal of Naresuan University*, 7(2), 1-2. [in Thai]
- The Doctor of Muang Phon. (2015, February 22). *Interview*. Chairman. Asian Disaster Preparedness Center. [in Thai]
- Toumklang, K. (2015). *The 12 core values of Thais vol. 1*. Bangkok: Sathaporn Books. [in Thai]
- Tripathi, S. (2011). *Life assets...a turning point for Thai society*. Bangkok: Jianhua. [in Thai]
- Utintu, S. (2005). *Tamkrasae*. Nonthaburi: S. pichit printing. [in Thai]
- Vajiramedhi, W. (2010). *Love Analysis vol. 1* (15th ed.). Bangkok: Taynam Taytha. [in Thai]

Name and Surname: Roongaroon Wattayakorn

Highest Education: Doctor Candidate, Education Program in Educational Administration, Naresuan University

University or Agency: Naresuan University

Field of Expertise: Psychology, Educational Administration

Address: Division of Psychology and Military Leadership, Cadet Regiment King's Guard, Chulachomklao Royal Military Academy Nakhon Nayok 26001

Name and Surname: Anucha Kornpuang

Highest Education: Doctor of Education Program in Educational Administration, Naresuan University

University or Agency: Naresuan University

Field of Expertise: Educational Administration

Address: Faculty of Education, Naresuan University, Phitsanulok 65000